

Protokol o kružnom gospodarstvu

16. Konferencija o održivom razvoju

Josip Pervan, WBCSD

**Global
Circularity
Protocol**
for business

Powered by

One planet
handle with care

13. listopada 2024.

1

Pregled Globalnog protokola kružnog gospodarstva

2

Glavni zaključci analize poslovnog okruženja

3

Glavni zaključci analize utjecaja

4

Q&A

Korištenje neodrživih izvora je glavni pokretač trostruke planetarne krize

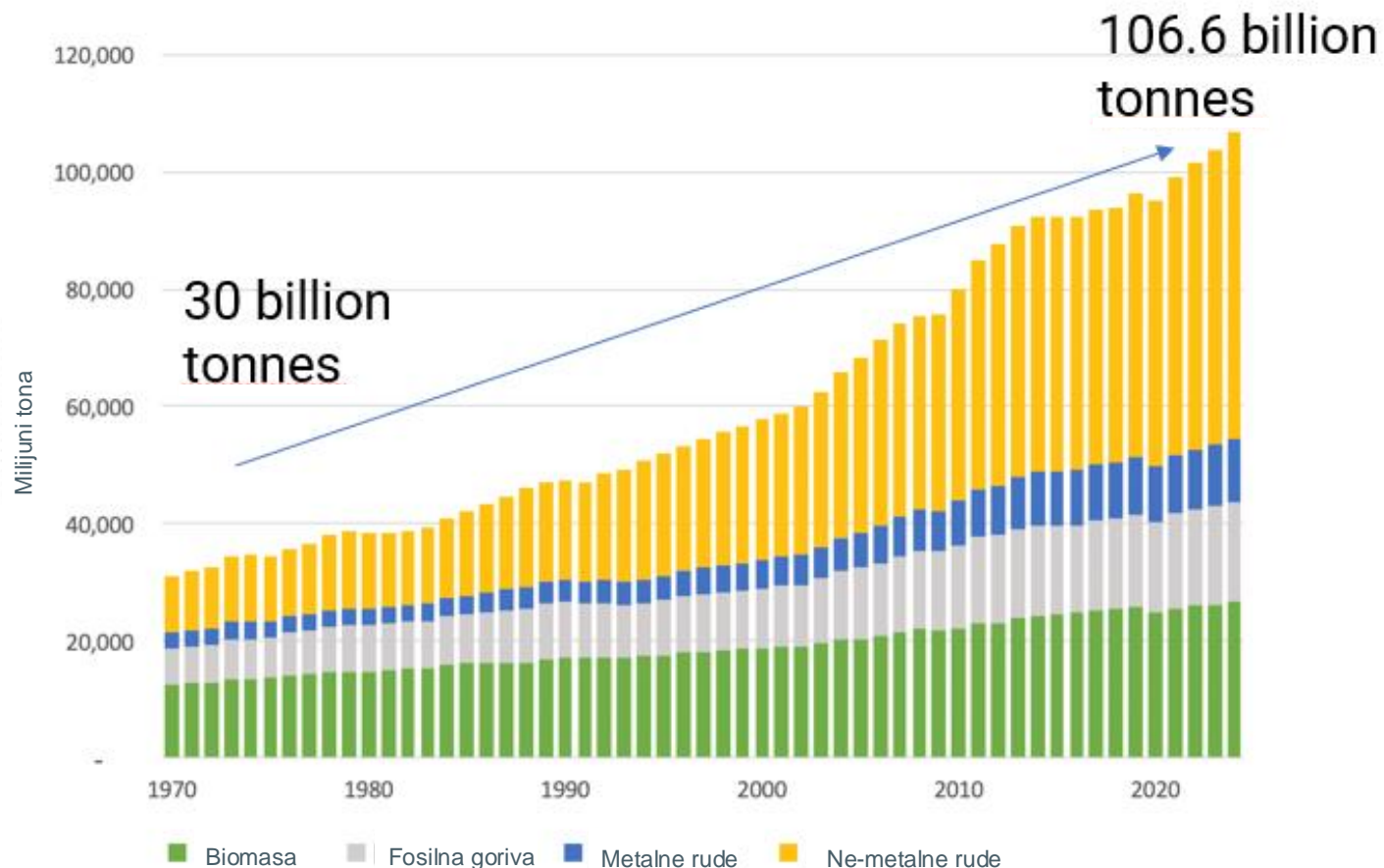
“Predviđeni porast korištenja resursa od 60 % do 2060. mogao bi opstruirati napore da se postignu ne samo globalni ciljevi vezani uz klimu, bioraznolikost i onečišćenje, već i ekonomski prosperitet i dobrobit ljudi” (IRP, 2024.)

Moramo razdvojiti crpljenje resursa od ekonomskog prosperiteta

Kružno gospodarstvo potencijalno može razdvojiti ekonomski rast od iskorištavanja resursa i okolišne degradacije

\$4,5 trilijuna

EKONOMSKA PRILIKA DO 2030

6 M Poslova

NETO PORAST DO 2030.

5 M ha

OBRADIVOG ZEMLJIŠTA
SAČUVANOG OD DEGRADACIJE

39%

POTENCIJAL SMANJENJA EMISIJA
CO₂

98%

POSLOVNIH LIDERA OSJEĆA DA
JE NJIHOVA ULOGA UČINITI
POSLOVANJE ODRŽIVIJIM

Gospodarstvo je spremno iskoristiti prilike kružnosti

- ❖ Kružnost može biti ključna u ublažavanju **trostruke planetarne krize**: potiče dekarbonizaciju, pomaže zaustaviti globalni gubitak bioraznolikosti te nudi ekonomske dobitke i dobrobit
- ❖ Prepoznavanjem **poslovnih rizika nedjelovanja** i shvaćanjem da se društveni i okolišni učinci mogu poboljšati usvajanjem kružnih principa, progresivna **globalna poslovna zajednica spremna je predvoditi promjene**

- ❖ Međutim, izostaju značajnije promjene prema kružnosti, zbog **manjka harmoniziranih kružnih metodologija i pripadajućih sustavnih mjera za izvještavanje i objavljivanje učinaka kružnosti**, kao i usklađenih inicijativa provedenih kroz politike

Izvor: Peter Lacy and Jakob Rutqvist (2015); ILO (2018); Velasco-Muñoz et al. (2022); Circle Economy. (2021); Circle Economy (2024); UN Global Compact and Accenture (2022). Sve reference nalaze se u bilješkama govornika

Globalni Protokol o kružnom gospodarstvu: Katalizator poslovne transformacije

Globalni Protokol o kružnom gospodarstvu je mehanizam za **ubrzavanje** kružnosti pružanjem **dobrovoljnog okvira** o kružnosti za *poduzeća*

Ono **podupire poduzeća** kroz usklađenu metodologiju za upravljanje, mjerenje (dobrovoljno) postavljanje ciljeva i objavljivanje učinaka proizašlih iz kružnog poslovanja

Znanstveno utemeljena metodologija dozvoljava **mjerenje, usmjeravanje i usporedbu** rezultata, i posljedično, stvaranje odgovarajućih zakonskih poluga

GCP je privukao više od 75 organizacija i pojedinaca

Strateški partneri: WBCSD & OPN

One Planet Network

- U organizaciji Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP) i dijela 10YFP okvira
- Globalna zajednica praktičara, kreatora politika i stručnjaka, uključujući vlade, kompanije, civilno društvo, akademsku zajednicu i međunarodne organizacije
- **Ovlašten za predvođenje ostvarenja SDG cilja 12: osiguravanje održivih obrazaca potrošnje i proizvodnje**

Pregled OPN-a

- Globalna prisutnost i snažno predstavništvo *Global South*
- Tematski programi i partnerske organizacije, brojne radne grupe, i više od 140 nacionalnih kontaktnih točaka za održivu potrošnju i proizvodnju unutar nacionalnih vlada
- Posjeduje ogromno iskustvo i stručnost u održivoj potrošnji i proizvodnji, sadrži globalni repozitorij projekata, politika i alata, uključujući nedavno objavljen “*Building Circularity into Nationally Determined Contributions (NDCs) – A Practical Toolbox*”

Svjetski poslovni savjet za održivi razvoj

WBCSD je globalna zajednica vodećih kompanija koje pokreću transformaciju sustava za bolji svijet u kojem više od 9 milijardi ljudi može živjeti dobro, unutar planetarnih granica do sredine stoljeća.

Zajedno, ubrzavamo potrebne transformacije poslovanja kompanija, njihovih dobavljačkih lanaca i sustava u kojima posluju, kako bi umanjili utjecaje klimatskih kriza, obnovili prirodu i uhvatili se u koštac sa nejednakošću.

Naša zajednica poslovnih lidera je ovlaštena za dizanje ambicija za bolji svijet, pokretanje djelovanja adekvatnom brzinom i razmjerom u njihovim poslovnim operacijama i dobavljačkim lancima, te da pooštrava odgovornost za svoje djelovanje.

230+
Država članica

USD 5+ trilijuna
Ukupnog prihoda

7
WBCSD ureda

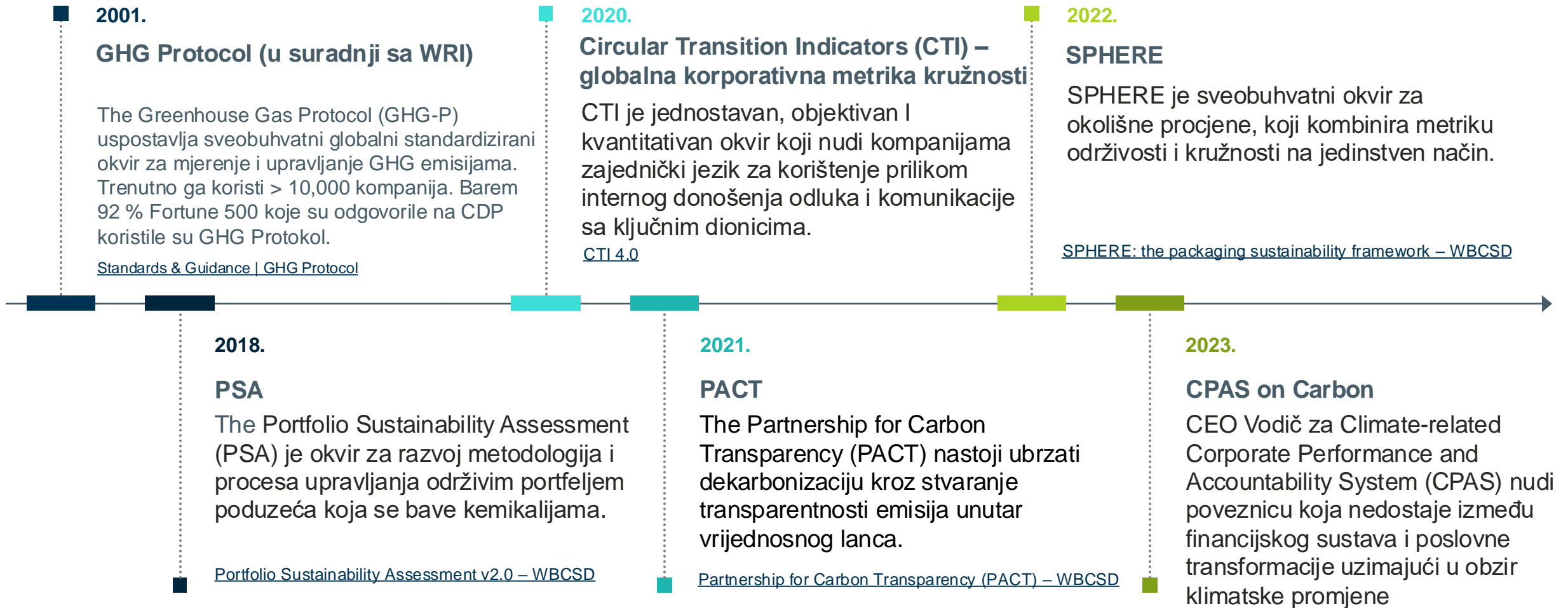

Vođena članovima
Neprofitna organizacija

WBCSD razvija vodeće okvire održivosti od 2001.

Poboljšavanje usklađenosti, odgovornosti i interoperativnosti u održivom izvještavanju i mjerenju

Globalni Protokol o kružnom gospodarstvu

Utjecaj: Globalni protokol o kružnom gospodarstvu će utjecati na ostvarenje ciljeva u području klime, resursa i društvene jednakosti, dok će istovremeno poticati poslovne rezultate.

Strateška partnerstva: Globalni Protokol o kružnom gospodarstvu (GCP), je globalna inicijativa koju je pokrenuo Svjetski poslovni savjet za održivi razvoj (WBCSD) u strateškom partnerstvu sa One Planet Network (pokrenuta od UNEP-a), koja je dio 10YFP Okvira, te posjeduje **legalni mandat za SDG 12**

Ciljevi: Do 2026., Globalni Protokol za kružno gospodarstvo će biti „go-to” akcijski okvir koji će voditi kompanije u postavljanju ciljeva, mjerenju, izvještavanju i objavljivanju napretka u učinkovitosti i kružnosti resursa, u kombinaciji sa sveobuhvatnim i ciljanim političkim smjernicama za ubrzavanje promjene prema poslovanju unutar planetarnih granica

Dionici: Ova inicijativa je sveobuhvatan, više godišnji proces koji uključuje više dionika koji je već pridobio sudjelovanje više od 75 među-sektorskih kompanija, partnera iz akademske zajednice, NGO-eva i kreatora politika.

Globalni Protokol za kružno gospodarstvo (GCP)

Do **2026.** GCP će postati „go-to”
globalni dobrovoljni okvir za:

Adresiranje **manjkavosti u izvještavanju** i **pomoć za usmjeravanje poduzeća** u korištenju okvira i standarda za postavljanje ciljeva vezanih uz kružnost i objavu povezanih informacija

Pružanje **praktične političke poluge** kreatorima politika za **uklanjanje prepreka** koje sprječavaju vodeće kompanije u skaliranju i ubrzavanju procesa kružne tranzicije.

4 ključna područja djelovanja

Analiza utjecaja kružne tranzicije

Corporate Performance and Accountability System (CPAS) za kružnost

Politički okvir za kružnost

Ciljevi kružnosti utemeljeni na znanosti

Područje djelovanja 1 sastoji se od analize okruženja i utjecaja, načela GCP-ovog dizajna te procjene rizika i prilika

Glavni zaključci analize poslovnog okruženja

Analiza nudi pregled poslovnog stanja, ističe nedostatke i prilike u kružnom ekosustavu

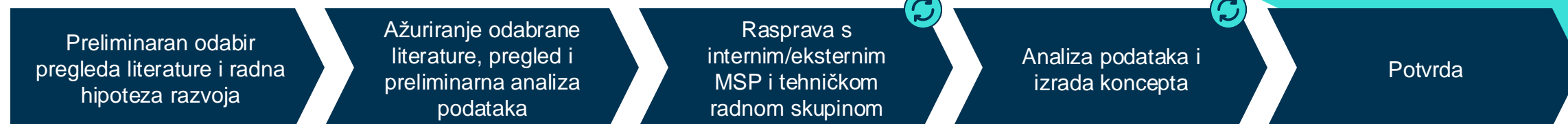

Cilj

Identifikacija nedostataka, prilika i uskih grla u trenutačnom **Corporate Accountability and Performance (CP&A)** sustavu orijentiranom na kružnost, **politika** i **regulativa**, koje mogu pomoći u informiranju GCP dizajna

Pristup

Iz perspektive politike, promišljanja su pokrila osam strateških poluga, kombiniranih pristupom s osam kružnih podupiratelja

Strateške poluge

Istraživanje & inovacije

Investicije poduzećima nude **alate** za „future-proof” vlastitih operacija i osiguravanje kružne budućnosti

Znanje i dijeljenje informacija

Omogućavanje znanja i dijeljena informacija na različitim tržištima može igrati ključnu ulogu u **unaprjeđenju suradnje kroz lance vrijednosti**

Okupljanje i partnerstva

Suradnja među institucijama, javno-privatna partnerstva, sektorska i industrijska simbioza je važan alat za daljnju tranziciju

Javna nabava

Javna nabava može **potaknuti tranziciju**; povezati **okolišne strategije** i smanjiti troškove ponude kružnih inicijativa poslovanju

Ciljevi, praćenje i podatci

Unatoč trenutnoj fragmentiranoj prirodi, oni su ključni za **držanje gospodarskih aktera odgovornima**; međutim, to ovisi o **digitalnoj tranziciji**

Proizvođač i odgovornost proizvoda

EPR i Deposit Return Schemes mogu pomoći poboljšati **upravljanje otpadom** kao i pokriti **troškove na kraju životnog vijeka**, ali postoje i daljnje prilike za povećanje ponovne uporabe

Fiskalni instrumenti

Mogu **destimulirati linearne modele** ali se oslanjanju na prisilu. Subvencije i poticaji mogu **ugraditi kružne modele** i **ohrabriti kružno ponašanje**

Standardi i objave

Koristi se za **ugradnju načela ekodizajna** u proizvodnji i ohrabri **transparentno izvještavanje**

Ponašanje, kultura i svijest o vrijednosti

Promjena ponašanja potrebna je od strane aktera unutar vrijednosnog lanca, kao i podizanje **svjesnosti oko dobrih kružnih praksi**

Vještine i edukacija

Edukacijski programi trebaju biti dizajnirani za dostupne kanale i imajući na umu uključive informacije i treninge

Tehnologija, digitalizacija i podatci

Specifična infrastruktura i **potporni ekosustavi** moraju biti razvijeni kako bi se iskoristili puni potencijali podataka

Kružna infra. i upravljanje resursima

Investicije u infrastrukturu i upravljanje otpadom potiču brzu kružnost te je također **ključni aspekt javno-privatne suradnje**

Premoštavanje praznine između ponude i potražnje

Praznina između ponude i potražnje proizlazi iz **linearne proizvodnje**, ali **intervencija vlada, kružni dizajn** i **sekundarne sirovine** mogu ih pomoći adresirati

Struktura i upravljanje

Kružna strategija treba **među-vladine politike** te bi se trebala integrirati sa **sektorski-specifičnom dekarbonizacijom** i **ekonomskim strategijama**

Trgovačka politika i međunarodna suradnja

Međunarodna suradnja je ključna za tranziciju na CE, ali **nekonzistentne taksonomije** sprječavaju stvaranje održivog **modela kružne trgovine**

Pravednost i pravedna tranzicija

Kružna tranzicija predstavlja **seriju prilika za ljude i zajednice uključene**; a ova perspektiva može stvoriti značajniji stupanj prihvaćanja

Kružni podupiratelji

Rješavanjem trenutnih problema, GCP može ubrzati razvoj kružnosti, rezultate gospodarstva i lanaca vrijednosti

GCP ključni elementi	Korist za poduzeća
 Metrika, vodstvo i postavljanje ciljeva	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dostupnost kapitala osiguravanjem transparentnosti i usporedivosti ▪ Smanjeni regulatorni rizici omogućavanjem potpunijeg i dosljednijeg mjerenja ▪ Odgovornost, učinkovitost i stvaranje vrijednosti kroz vrijednosni lanac
 Jasnoća, interoperabilnost i standardizacija	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Standardizirano razumijevanje, koncepti i terminologije ▪ Omogućavanje boljih mehanizama dijeljenja vrijednosti kroz vrijednosni lanac ▪ Smanjenje nabavnih troškova, kompleksnosti i rizika
 Podatci i smjernice digitalizacije	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Omogućavanje dijeljenja podataka kroz vrijednosni lanac ▪ Ubrzavanje pristupa temeljenih na podacima ▪ Pojednostavljanje komunikacije i zadovoljavanje potražnje potrošača
 Pristup cijelo-životnom ciklusu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Optimizacija alokacije resursa i kompetitivnosti ▪ Primjenjivanje pogleda na dizajn s centralnim pogledom na resurse ▪ Otključavanje cjelokupne vrijednosti proizvoda
 Smjernice politika	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pomoć vladama da bolje razumiju kružnost poslovanja ▪ Stvaranje jednakih uvjeta za kružne prakse ▪ Maksimalizacija društvenih utjecaja i rad na globalnim nejednakostima

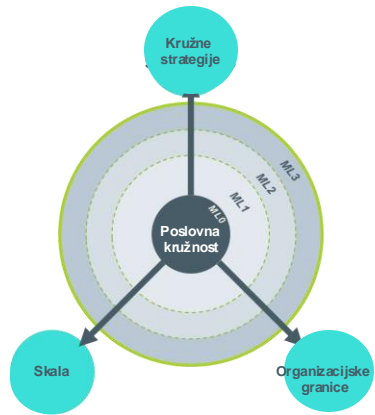

Glavni zaključci analize utjecaja

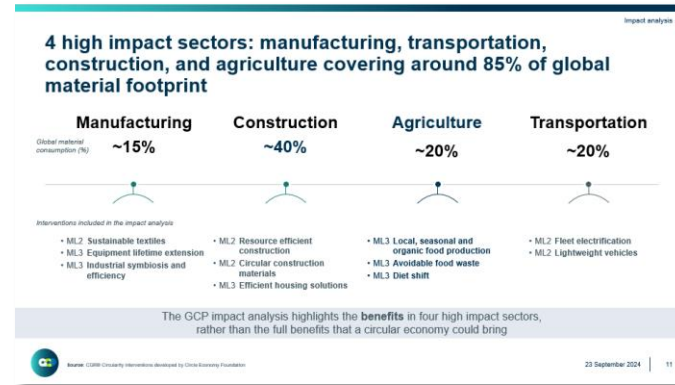

Za izračun potencijalnog utjecaja GCP-a, kroz 4 industrije s visokim utjecajem korišten je okvir za kružnu pripremljenost, sa stopama usvajanja po uzoru na GHG Protokol

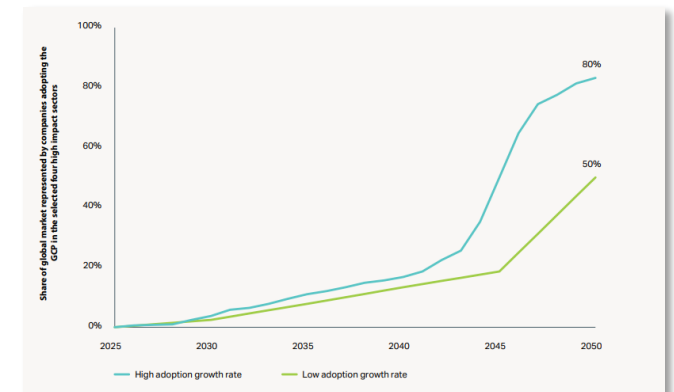
Kružna pripremljenost

Četiri sektora visokog utjecaja

Stopa usvajanja po uzoru na GHGP

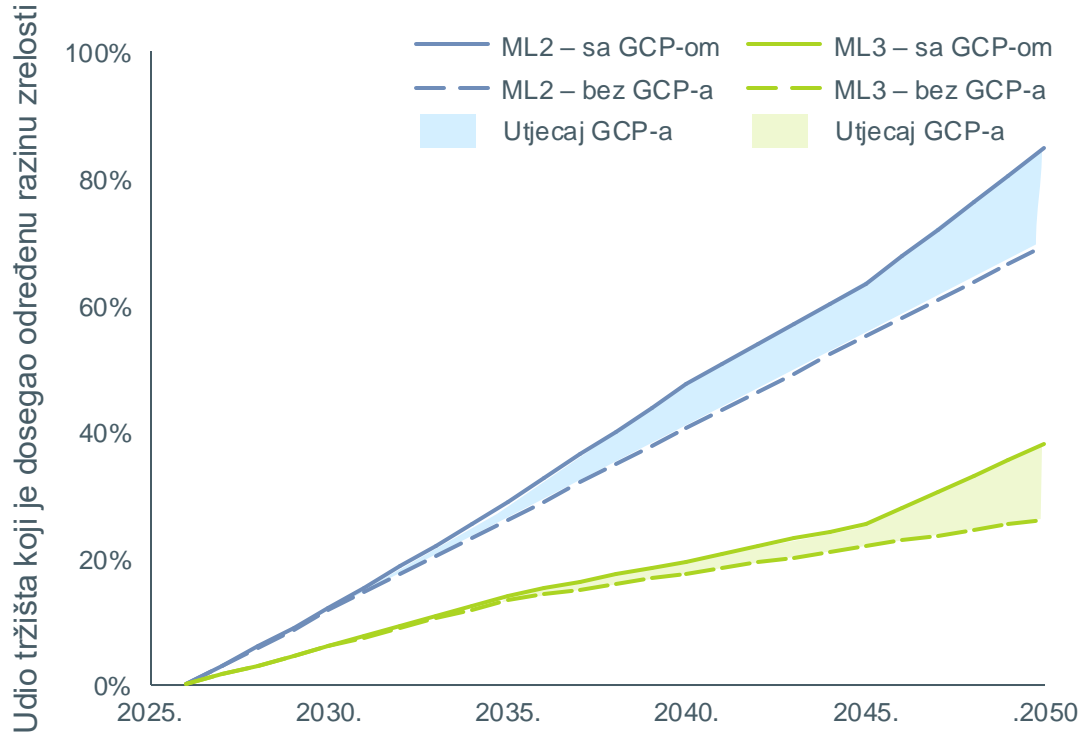
4 sektora visokog utjecaja: proizvodnja, transport, graditeljstvo, i poljoprivreda, prekrivaju 85% globalnog materijalnog oštaka. Globalna materijalna potrošnja (%) proizvodnja (15%) graditeljstvo (40%) poljoprivreda (20%) transport (20%)
 Intervencije uključene u analizu utjecaja
 (1. stupac) ML2 Održiv tekstil; ML3 Produkcija i životnog vijeka opreme; ML3 Industrijska simbioza i efikasnost
 (2. stupac) ML2 Resursno efikasna gradnja; ML2 Kružni materijali za gradnju; ML3 Efikasna rješenja za stanovanje
 (3. stupac) ML3 lokalna, sezonska i organska proizvodnja hrane; ML3 Izbjegavanje otpada hrane; ML3 Djetelne promjene
 (4. stupac) ML2 Elektrifikacija voznog parka; ML2 Lagana vozila
 GCP analiza utjecaja ističe koristi u četiri sektora visokog utjecaja, umjesto ojednake koristi koju bi kružna ekonomija pružila

X os: Udio globalnog tržišta predstavljenog prema kompanijama koje su usvojile GCP unutar odabrana 4 sektora visokog utjecaja
 Y os: Stopa rasta visokog usvajanja Stopa rasta niskog usvajanja

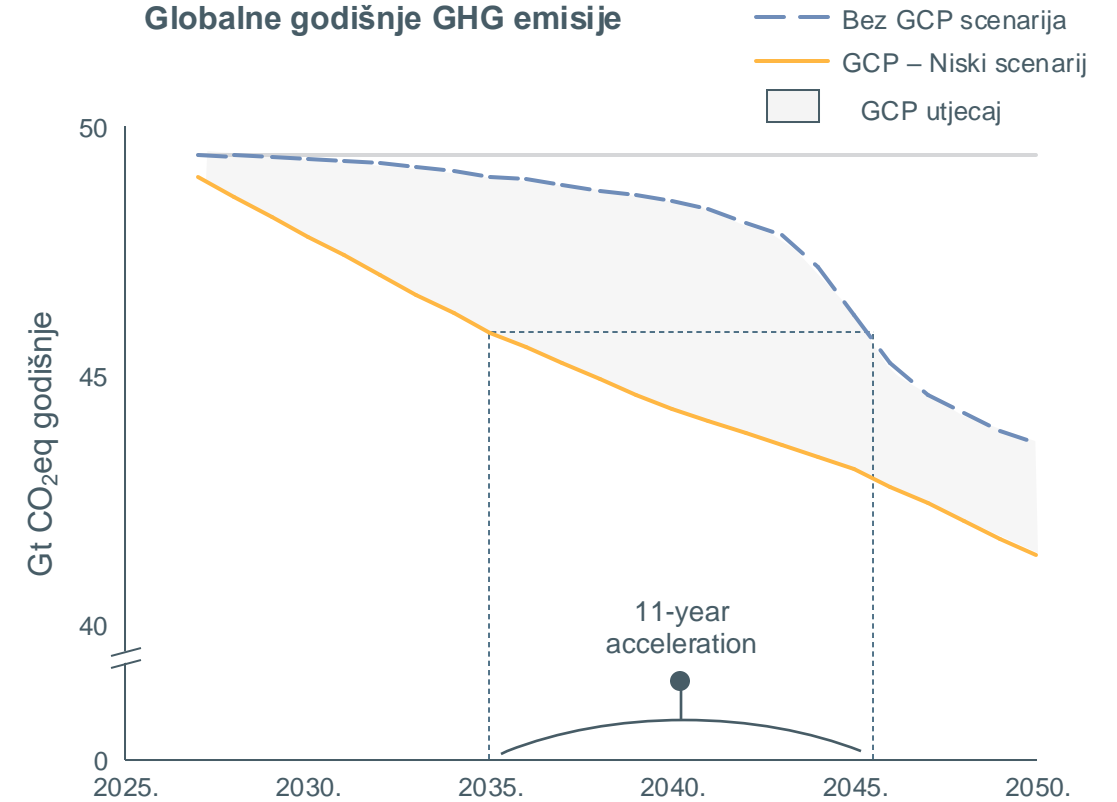

GCP bi mogao skratiti put do kružnosti za 11 godina, ako bude poduprijet politikama, financijama, regulatornim i drugim mjerama

Kružna pripremljenost globalnih tržišta za četiri sektora visokog utjecaja

Globalne godišnje GHG emisije

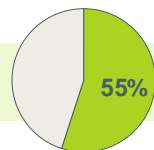

- Razvoj Carbon Disclosure Project (CDP) za objavljivanje i postavljanje ciljeva za GHG Opseg 2 i 3, su bili korišteni kao predložak za izradu tržišnog udjela GCP za ML 2 i 3

- Rezultati modeliranja utjecaja temeljeni na 11 CGR® intervencijama

GCP može poduzećima omogućiti da se brže dekarboniziraju

Ekstrakcija i obrada materijala trenutno doprinose više od **55% globalnih GHG emisija**¹

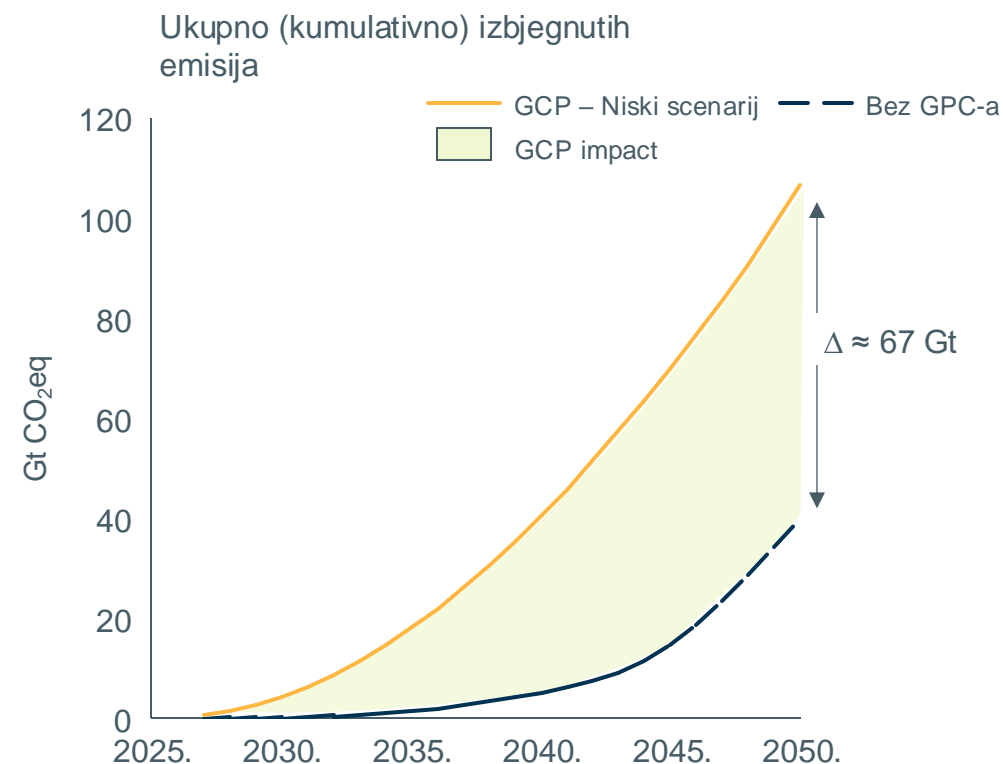
GCP potencijalno može **smanjiti oko 67 do 76 Gt CO₂e**, kumulativno u narednih 25 godina, u odnosu na scenarij bez GCP

Ekvivalentno s **1.3x do 1.5x** trenutnih godišnjih globalnih emisija

GCP potencijalno može **smanjiti ugljične emisije** između 2026. i 2050. za **6% do 7% godišnje** u prosjeku

Bilješka: Emisije izbjegnute u odnosu sa scenarijem bez GCP-a. Potencijalni utjecaj pretpostavlja da je GCP popraćen sa potpornim operativnim politikama koje u sebi uključuju okoliš, financije i korporativne omogućivače.

Izvor: (1) United Nations Environment Programme (2024): Global Resources Outlook 2024: Bend the Trend – Pathways to a livable planet as resource use spikes. International Resource Panel. Nairobi.

GCP može biti katalizator za razdvajanje potrošnje resursa i rasta

Ukupna materijalna potrošnja je porasla za više od 65% u zadnja dva desetljeća te sada **prelazi 100 milijardi tona godišnje**

GCP ima potencijalni prinos između **100 i 120 milijardi tona kumulativne materijalne uštede*** u narednih **25 godina**

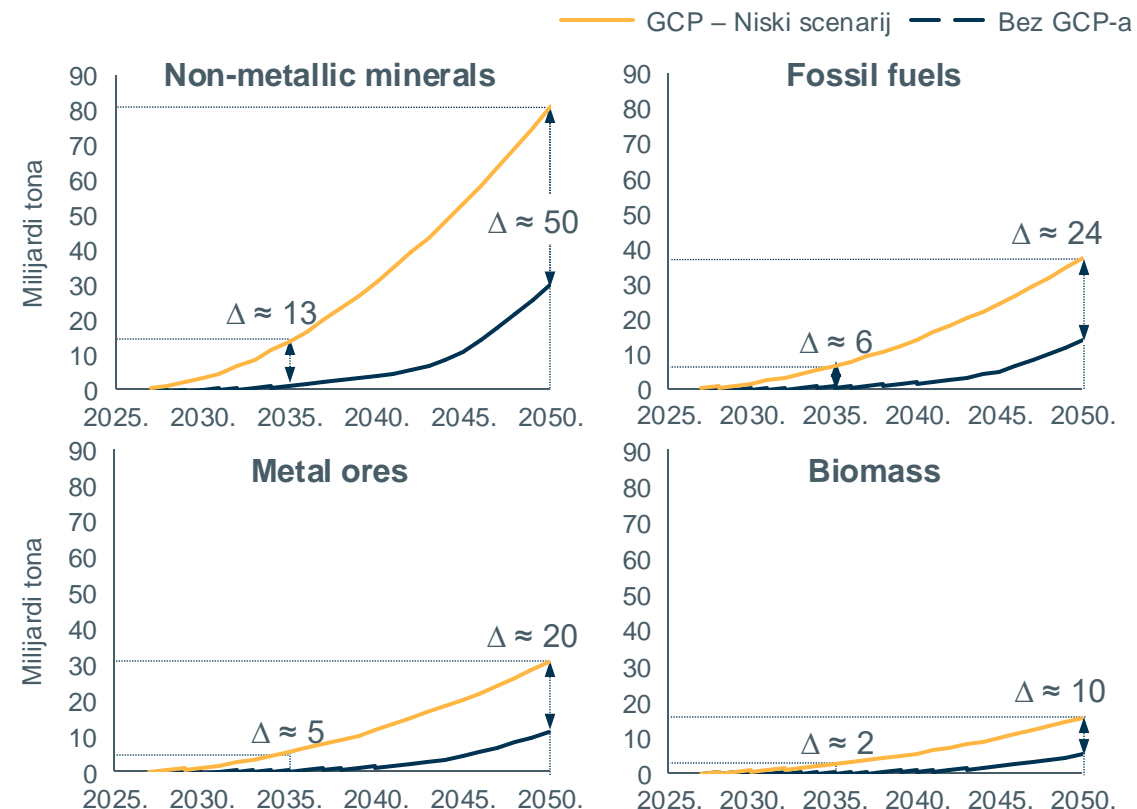

GCP može, u prosjeku, ostvariti materijalnu uštedu od **4% do 5% godišnje**; što bi značilo uštedu od **oko 4 milijarde tona u 2050.**, što je istovjetno materijalnoj potrošnji Afrike u 2021.

U apsolutnim vrijednostima, **ne-metalni minerali** i **fosilna goriva** bi mogli imati najveći utjecaj, s potencijalnim **ukupnim kumulativnim smanjenjem** između **2026. i 2035.** od **~13** i **~6 milijardi tona**

Ukupna (kumulativna) materijalna ušteda u odnosu na scenarij bez GCP-a

Bilješka: Materijalna potrošnja u odnosu na scenarij bez GCP. Potencijalni utjecaj pretpostavlja da je GCP poduprijeo poticajnim okvirom uključujući politike, financiranje i korporativne omogućivače. Brojevi u grafu su zaokruženi te bi granica mogla biti neznatno viša ili niža usprkos činjenici da pokazuju iste vrijednosti.

GCP može pomoći poduzećima u smanjivanju negativnih utjecaja na prirodu i bioraznolikost

Izvlačenje i obrada prirodnih resursa dovodi do **>90% globalnog gubitka bioraznolikosti i vodenog stresa**, među ostalim, zbog **korištenja zemlje i eutrofikacije vode**.

GCP ima potencijal za, u prosjeku, godišnje od 2026. do 2050., u usporedbi sa scenarijem bez GCP...

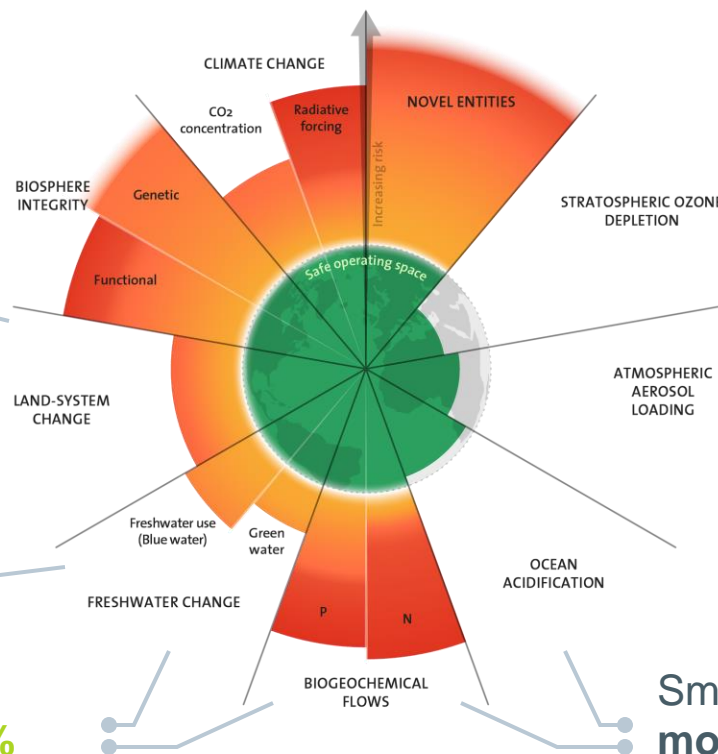
Smanjenje zauzimanja obradive zemlje za **1% do 2%**, u 2050. što je jednako **veličini Etiopije**

Smanjenje nestašice vode za **~2%**

Smanjenje eutrofikacije slatke vode za **2% do 3%**

Smanjenje zagađenja česticama za **11% do 12%**

Smanjenje eutrofikacije mora za **1% do 2%**

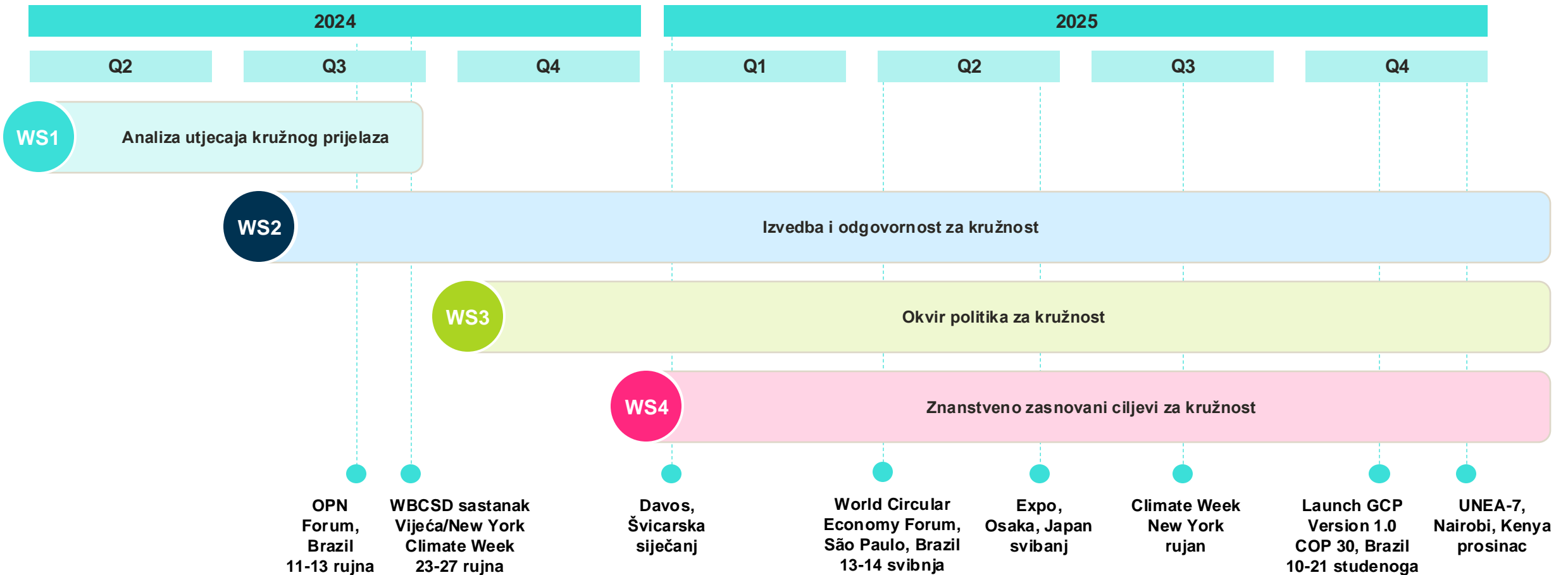

Bilješka: (*) Iako materijalna potrošnja nije izravan dio planetarnih granica, ona je pokretač smanjenja utjecaja na bioraznolikost i prirodu kroz smanjenje izvlačenja djevičanskih materijala.

Izvori: Biodiversity and the circular economy (ellenmacarthurfoundation.org); Planetary boundaries - Stockholm Resilience Centre; Coastal eutrophication drives acidification, oxygen loss, and ecosystem change in a major oceanic upwelling system | PNAS

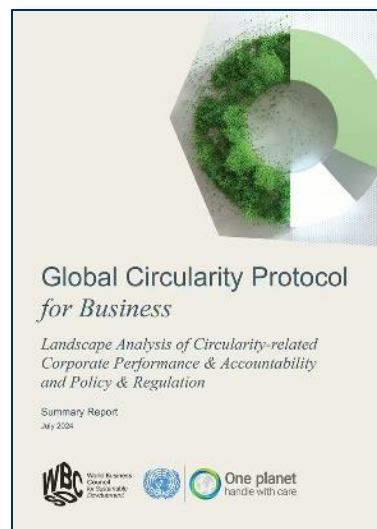
GCP će lansirati verziju 1.0 na COP30 u studenom 2025.

Globalni Protokol za kružno gospodarstvo

Do 2026, Globalni Protokol za kružno gospodarstvo će biti „go-to” akcijski okvir za vođenje kompanija kroz procese **postavljanje ciljeva, mjerenje, izvještavanje i objave napretka** o učinkovitosti i kružnosti resursa, zajedno sa sveobuhvatnim i ciljanim **smjernicama za politike** kako bi ubrzali promjenu prema modelima kružnog gospodarstva i regenerativne ekonomije.

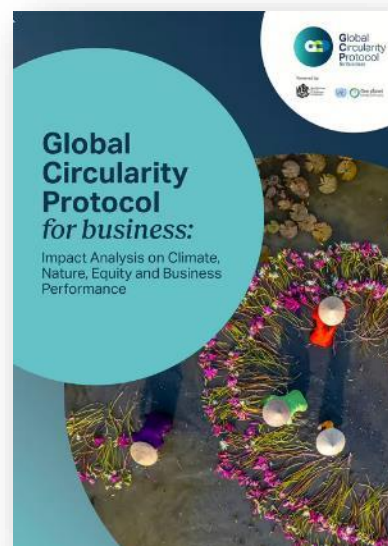
Q3 publikacije

Global Circularity Protocol for Business Landscape Analysis

Landscape Analysis of Circularity-related Corporate Performance & Accountability and Policy & Regulation

[LINK](#)

Global Circularity Protocol for Business Impact Analysis

GCP Impact Analysis on Climate, Nature, Equity, and Business Performance

[LINK](#)

Thank You

Za više informacija kontaktirajte:

gcp@wbcasd.org

**Global
Circularity
Protocol**
for business